

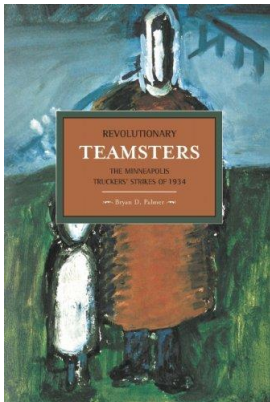
Bryan Palmer

Cannon, Shachtman och den tidiga trotskismen i USA

Max Shachtman och James P. Cannon.

Det som återges nedan är den kanadensiska historikern Bryan Palmers anteckningar till det föredrag som han höll vid den historiska Trotskij-konferensen i Havanna 6-8 maj 2019. Det handlar om de två USA-amerikanska trotskistiska pionjärerna James P Cannon och Max Shachtman och den konflikt som växte fram mellan dem under 1930-talet och som slutade med en politisk brytning 1940.

Bryan Palmer är specialist på den trotskistiska rörelsen i Amerika. Bland hans arbeten kan om denna nämnas *Revolutionary Teamsters: The Minneapolis Truckers' Strikes of 1934* (utg. 2013), som handlar om den viktiga Teamster-strejken detta år.

Han även skrivit om mycket annat, bl a två volymer om marxismen och klasskampen. Men hans huvudarbete, som fortfarande är långtifrån avslutat, är en grundlig biografi över James P Cannon. Första delen, *James P. Cannon and the Origins of the American Revolutionary Left, 1890-1928* kom 2007. En fortsättning är planerad att ges ut i år under titeln *James P Cannon and the Emergence of Trotskyism in the United States, 1928-1938*.

Kommentarer till Trotskij-konferensen, Havanna

1. Tack till Frank, Trotskijmuseet i Mexiko och andra som stöder och organiserar denna historiska konferens. Tack till alla närvarande för att ha kommit för att dela tankar, skiljaktigheter, perspektiv, för att göra det möjligt för oss alla – som delar ett gemensamt åtagande mot den revolutionära trotskismens arv – att uttrycka vår solidaritet med den kubanska revolutionen och försvara det som har uppnåtts och åstadkommit av detta samhälle, som har byggts upp i kamp mot den amerikanska imperialismen och idag hotas av kapitalistiska aggressiva krafter.
2. Mitt tal, som jag ska försöka påtvinga en bolsjevikisk disciplin, skiljer sig från vad som angivits i olika program. Jag kommer inte att tala om trotskismen i Nordamerika, ett alltför omfattande ämne att ta upp. Jag kommer att tala om två väldigt viktiga ledare inom den amerikanska trotskistiska rörelsen, Max Shachtman och James P Cannon, och trotskismens framväxt i USA på 1930-talet. Dessa med nödvändighet nedkortade kommentarer skulle kunna kallas ”Tesar om Cannon & Shachtman: den amerikanska trotskismen 1928-1938.” Och de erinrar om en tidigare uppsättning teser, varav en sa: ”Filosoferna har bara tolkat världen på en rad olika sätt, men det gäller att förändra den.”
3. Jag börjar med att gå mot den vedertagna sanningen. Det skrivs i själva verket mer om Shachtman än om Cannon, och han framställs vanligtvis mer positivt. Shachtman betraktas ofta som ett typexempel på immigranternas påverkan på den revolutionära socialismen i USA, och framställs vanligen som kosmopolit, flerspråkig, kultiverad, internationalist och medarbetare till Trotskij och hans översättare.
4. Cannon är typexempel på en infödd, engelsktalande revolutionär, och framställs som mer trångsynt, ointresserad av internationella frågor, och för att ha översatt den revolutionära politiken till amerikanska förhållanden på ett något träaktigt och mekaniskt sätt.
5. Mer än några andra var det dessa två personer som avgjorde den amerikanska trotskismens linje under 1930-talet. Men den väg de följde, och deras relationer med varandra, var omstridda och konfliktladdade, och deras verkliga bidrag skilde sig från hur det ofta skildras, och i skildringarna har Shachtmans förfining och överlägsenhet blivit mytiska.
6. I själva verket var Cannon en erfaren ledare i kommunistpartiet, som han hjälpte till att grunda 1919-1921. Shachtman, Martin Abern, Albert Glotzer, Maurice Spector och andra var unga rekryter till Cannons slutliga brytning med stalinismen och hans anammande av trotskismen 1928, vilket så småningom ledde till att de uteslöts ur kommunistpartiet.
7. Men så fort dessa personer, tillsammans med Cannons partner Rose Kersner, bildade den amerikanska trotskistiska rörelse och Amerikas kommunistiska förbund, drabbade Cannon och Shachtman samman.
8. Under den svåra tid då depressionen började, ledde Shachtman ett personligt färgat angrepp mot Cannon, och kritiserade Cannons påstådda lathet, hans brist på teoretisk förfining, och hans okunskap om internationella frågor avseende kampen att smida samman en trotskistisk rörelse. I början av 1930-talet träffade Shachtman och Glotzer, som båda talade europeiska språk flytande, Trotskij i Europa. Det gjorde inte Cannon, och han tvingades vid ett antal tillfällen pröva Trotskij under brevväxling och ifrågasättanden som var upplagda för att säkerställa att Trotskij inte skulle bete sig mot den amerikanska sektionen på samma sätt som det stalinistiska Komintern hade gjort.
9. Detta vidgade en nästan freudiansk spricka mellan Shachtman, Glotzer, Spector och Cannon, en fadersfigur som nu verkade undanträngd av en grupp ungdomar som krävde sin plats vid ledningens bord. Det offentliga fördömandet av Cannon var brutalt, och bland

Shachtman och hans sociala och politiska nätverk fanns ingen känsla för att Cannon i egenskap av äldre person i rörelsen hade tre barn att försörja och besvärliga materiella och personliga förhållanden att ta sig igenom. Att Rose Kersner efter uteslutningen ur kommunistpartiet drabbades av något som bara kan tolkas som ett personligt sammanbrott, bara förvärrade situationen.

10. Om kritiken mot Cannon, som inte var helt utan grund, hade varit fullt giltig och rättvis, så hade den varit förödande. Men det var den inte. Och i slutändan smälte det personliga angreppet på Cannon samman med en felaktig politik och slapp organisatorisk verksamhet som Trotskij kände igen hos Shachtman. Trotskij kritiserade Shachtman för att bilda politiska allianser i Europa på grundval av "kamratlighet" istället för politiska principer, för att underlåta att fullfölja grundläggande organisatoriska uppgifter eftersom det skulle kunna reta en del européer, och för att på grund av personliga band anpassa sig till och dölja politiskt bakåtsträvande aktiviteter.

11. Det var nu Trotskij började förstå att Cannon, som hade sina brister, var den stabilare politiska delen av den amerikanska rörelsen, en erfaren, väl förberedd revolutionär som det gick att lita på, medan Shachtman var ombytlig, alltför upptagen av frågor av litterär eller journalistisk natur, och helt enkelt oförmögen att hålla fast vid en nödvändig revolutionärt principfast politik.

12. Den personliga och politiska splittringen mellan Cannon och Shachtman 1930-1933 var otäck och obehaglig, men visade 1933-1934 tecken på att mildras.

13. Det fanns tre skäl till att Cannon och Shachtman förenades: 1) Hotellstrejken i New York 1933 förde Cannon och Shachtman närmare varandra, och särskilt Cannon spelade en aktiv roll under den offentliga agitationen, som slutade med att de två trotskisterna gick mot B J Fields opportunistiska och i slutändan misslyckade ledning av strejken; 2) att de två var inblandade i den mycket framgångsrika strejken bland lastbilschaufförer i Minneapolis 1934, som leddes av allierade till Cannon som bröderna Dunne och Carl Skoglund; och 3) den antifascistiska kampanjen mot utvecklingen i Tyskland och behovet att förbereda sig för krig, även om det fortfarande förekom fraktionella törnar på vägen. Men till slut fick den antifascistiska kampen Trotskij, och även Cannon och Shachtman, att dra slutsatsen att det var dags för trotskismen att inte längre bara vara en opposition mot Komintern, utan bilda en verkligt oberoende revolutionär organisation och faktiskt en Fjärde international.

14. Detta ledde fram till att Cannon och Shachtman enades om att gå samman med Mustes anhängare i American Workers Party. Cannon ansåg det vara en variant av den franska svängen, och i själva verket en fransk sväng i USA, att gå med i Norman Thomas' Socialistparti. Cannon och Shachtman upptäckte att de var överens om att gå mot Hugo Oehlers sekteristiska opposition, och Shachtman verkade ha brutit med sina unga allierade, Glotzer, Abern och Spector, som alla fortsatte att hysa en djup personlig förbittring mot Cannon och hans ledarskap över den amerikanska trotskistiska rörelsen.

15. Men efter inträdet i Socialistpartiet visade sig Cannon och Shachtman återigen vara oense. Shachtman trodde att inträdet i Socialistpartiet skulle bli långvarigt, att trotskisterna till slut skulle kunna ta över organisationen, och att vägen till detta mål var förhandlingar med Socialistpartiets skenbara vänsterflygel, som kallades militanter och senare clarityiter.

16. Cannon kom fram till en helt annan inriktning, som stöddes av Trotskij. Shachtman och hela den trotskistiska rörelsens ledning i New York, inklusive James Burnham, Cannons långvariga anhängare Arne Swabeck, Glotzer, Spector, ungdomsledaren Joe Carter och i begränsad omfattning Abern, nöjde sig med att inlåta sig på oändliga förhandlingar med de så kallade militanterna i Socialistpartiet i New York.

17. Cannon valde en annan linje. Han reste runt i landet och byggde Socialistpartiet, speciellt i Kalifornien där han slog sig ner, och där han, enligt källor i Socialistpartiet, var farligt nära att ta över Socialistpartiet i delstaten. Tillsammans med den vänsterinriktade militanten i Socialistpartiet Glen Trimble startade Cannon en agitatorisk tidning, *Labor Action*. Han skapade förbindelser till en ledande person i sjömansfacket, Harry Lundenberg, och hade inflytande över en framgångsrik masstrejk bland sjömännen, som under 99 dagar lamslog hamnarna på västkusten, och ställde stridbara sjömän mot Harry Bridges stalinistiskt ledda fackförenings kapitulerande tendenser. Cannon vann över kämpar på landsbygden i Ohio, som den erfarne Musteahängaren Ted Selender, och befäste sina förbindelser till det revolutionära ledarskapet för Minneapolis Teamsters, som nu var centrala figurer i Socialistpartiet. Han bedrev en framgångsrik kampanj för att befria Tom Mooney och andra politiska fångar, och även om han och Shachtman skilde sig avsevärt om vad man skulle göra i Socialistpartiet, så samarbetade de under försvaret av Trotskij genom att organisera Dewey-kommissionen, en kampanj där Shachtman och trotskister i New York som George Novack otvivelaktigt spelade framträdande roller.

18. Under allt detta gick Cannon mot både stalinisterna och Socialistpartiets hierarki, oavsett om de var höger eller till synes vänster. Det blev särskilt tydligt i hans kritik av Folkfronten och hur den auktoriserade och medverkade till det dödliga angreppet mot de revolutionära styrkor som kämpade i Spanien.

19. Allt detta besvärade Socialistpartiets ledning, som blev alltmer oroliga under sitt motstånd mot Cannon och trotskisterna. Som Cannon och Trotskij hade förstått, uteslöt Socialistpartiet till slut trotskisterna 1937. Shachtman och Burnham vägrade ända till slutet inse detta.

20. Men när uteslutningen kom drogs hundratals nya rekryter till trotskismen, och grunden lades för att grunda Socialist Workers Party 1938. Trotskij vände sig då först och främst till Cannon för att förbereda bildandet av Fjärde internationalen på sommaren detta år. Ja, Shachtman var ordförande för det möte i Frankrike då Fjärde internationalen bildades, men Trotskij gav uttryckligen Cannon i uppgift att träffa de oeniga och splittrade brittiska anhängarna, för att förena dem i en enda grupp och vinna över CLR James. På grund av sina språkkunskaper spelade Shachtman en roll under denna internationella utveckling, men det var Cannon som Trotskij litade på.

21. Vid denna tidpunkt 1938 var Shachtman och Cannon överens om uppfattningen att Ryssland var en arbetarstat, och bara Burnham och Carter var av en annan åsikt. Inom några månader var en ny spricka på väg, där Shachtman skulle förkasta uppfattningen att Ryssland var en arbetarstat, om än stalinistiskt förvanskad. Det skulle visa sig bli en nerförsbacke som han skulle glida ner på under sin väg bort från den revolutionära trotskismen, och han bröt definitivt med Cannon under motsättningarna i SWP 1939-1940 om Sovjetunionens karaktär.

22. I motsats till det visade sig Cannon vara den röda kontinuitet som utvecklades från syndikalismen i Industrial Workers of the World, till grundandet av kommunistpartiet 1921, till brytningen med stalinismen 1928, till grundandet av Socialist Workers Party och Fjärde internationalen 1938. Därefter var det Cannon och inte Shachtman som förkroppsligade den revolutionära internationalismen, och det oavsett vilka fel han må ha begått.

23. Under den omgruppering av den revolutionära vänstern som är nödvändig idag kommer vi att behöva och vara beroende av olika förmågor. Shachtman hade en stor del under bildandet av den revolutionära trotskistiska vänstern, men han bidrog också med en hel del negativa saker. Det är ironiskt hur vänlig historien har varit med Shachtman och hur hård den har varit mot Cannon, som rutinmässigt har avfärdats som en begränsad teoretiker med en zinovjevitsk byråkratisk böjelse. Ändå var det Cannon som mer än någon annan person i den amerikanska trotskistiska rörelsen byggde och vidmakthöll en revolutionär organisation och höll fast vid

sina programmatiska principer, som var allt annat än enkelspåriga. I en rekonstruerad revolutionär vänster kommer vi att behöva Cannons beslutsamhet, hans principer, hans orubbliga fasthållande vid en klasskampspolitik och hans vägran att hålla på med den politik av klickar och sammanslutningar som tyvärr så ofta drev Shachtman.

24. Som Trotskij en gång sa: ”De som inte kan försvara gamla ståndpunkter kommer aldrig att erövra nya.” Cannon vidhöll en sådan beslutsam revolutionär inriktning, höll fast vid gamla programmatiska principer samtidigt som han gjorde nya lärdomar om hur man ska fungera som revolutionär.

Översättning: Göran Källqvist

Lästips

Om Trotskij-konferensen i Havanna i maj 2019

[Trotskij-konferens i Kuba](#). Artiklar med bl a intervjuer.

[Om Trotskij-konferensen i Havanna \(i maj 2019\)](#). Artiklar ur internationell vänsterpress (med lästips om den kubanska revolutionen och trotskismen på Kuba)

[Trotskij på Kuba](#) av Paul Le Blanc. Innehåller 3 artiklar, bl a en rapport om konferensen, samt författarens egen föreläsning på densamma.

Mer av/om Cannon och Shachtman

J P Cannon: [Den amerikanska trotskismens historia 1928-1938](#).

George Novack: [Max Shachtman: Ett politiskt porträtt](#).